

Toimetuse ja tallituse TALLINNAS, Pagari uul. nr. 1 Toimetaja kõnetunnid kella 12—1.	<h1>SÕDUR</h1> <p>SÕJAASJANDUSE AJAKIRI. ILMUB ÜKS KORD NÄDALAS Ülemjuhataja staabi väljaandel.</p>	Tellimise hind kättesaatmisega: Iga 10 numbril eest 5 marka. Kuulutuste ja teadaannete hind: Iga korpusrea eest 50 penni.
Tellimisi ja kuulutusi võtavad vastu kõik wabariigi postiasutused ja era-raamatukauplused.		

№ 14

Laupäeval, 21. juunil 1919.

I. aastakäik.

Sisuford.

Ametlik osa:

1. Väljavõtted Sõjavägede Ülemjuhataja päewakäskudest
2. Sõjaminstri päewakäsk Nr. 23.
3. Juhatuskiri polgukohtutele.

Üleüldine osa:

1. Wäikeriitide sõjavägi (J. Soots).
2. Luuramine aeroplaanil (M. Requadt).
3. Seisuford meie väerindadel.
4. Wägede Ülemjuhataja aruanne sündmuste kohta lõuna väerinnal.
5. Kirjavastused.

Ametlik osa.

Väljavõtted Sõjavägede Ülemjuhataja päewakäskudest.

Nr. 209.

Tallinnas, 2. juunil 1919.

Et tagawara püsside korrashooldmine üffitutes wäesades mitte asjakohaselt korraldatud ei ole, mille tagajärjeks on püssi kirpude rikkumine, sihingiraamide ja raudade kõwerdamine, laadide pragunemine ja murdmine, — käsen liitumata ladudes püssi püstolekus kottuüritatud täatibega hoida. Selleks tuleb ruumi seinte külge ühe wersofi laiune latt hoidipesaga lüüa ja najatada püssid, mitte rohkem kui 50 tükki reas; siis teine latt kahe wersofi laiuses ja järgmine rida püssi. Kuuendama rea järele tuleb lisada pörandale laadide (pärade) toetusel latt juure ja nõnda jatkata ladumist.

Kui wõimata on püssi püstolekus hoida, asetada neid pörandale ristolekusse — 10 tükki reas, jalawäe püssi 12 tükki reas; täagid lahti ja igaüks oma püssi külge seotult, lukud lahtiselt. Asetada ritta püssid tingimata kord lae sääred, kord lae pärad. Ristolekus asetatud püsside rea kõrgus ei tohi mitte üle 7—8 jala olla.

Püsside alahoidmiseks waguinides, peab nad püstolekus eelmist eht tagumist seinu määda latt-hoidipesa, nagu ennem öeldud, asetama. Peelan ära wagu-

Toimetuse poolt.

Selles numbris kawatsesime Wabariigi Sõjavägede Ülemjuhataja kindral Laidoneri pilti ja eluloo kirjeldust tuua, kuid kindral Laidoneri isiklikul soovil on see edasi lükatud.

nitesse ristolekusse laduda. Mõõkade suurema hulga alahoidmiseks tuleb niisama teha.

§ 2.

Et püsside hooldmine poltudes kõige halwemas seisukorras on, — põhjuseks on halb ümberkäimine püssidega ja määrimise materjali puudus — käsen W. W. üffituid wäeosafi warustada tarwilisel määral määrimise õlide ja püssi puhastamise abinõudega.

Püssi puhastamise abinõusi käsen välja anda 10% olewate püsside arwust. Määrimise ja püssi puhastamise abinõud peawad hoitud saama püssi instruktori käes, kes neid välja annab ainult puhastamise korral.

§ 3.

Et sõjariistad tehniliselt suurt kordaseadet nõuavad, käsen sõjariistade walitsejaid esimesel võimalusel sõjariistad järele waadata ja mitte nõuetele wastawate püsside asemel polgu tagawarast tõlbulituid wõtta, mille juures tähelepanekut pöwrata täagi korrasoleku, püssi kirbu ja sihingi tõlbulitluse, tõstmise ja väljaheitmise korrapärasuse peale. Käsen rea roodusi warustada 3-liiniliste Wene wintpüssidega; Jaapani wintpüssid ja teised süsteemid riiwitu roodudesse, kõrwalistesse komandobesse; ülejäänud püssid tulewad kõik saata Diwiisi Intendantile korralduselt.

§ 4.

Et lastemoona tagawarad mitte tarwilikus korras alal ei hoita, käsen hoida pabrunid kategooriates ja laialipuiustatud pabrunid asetada pabruni kastidesse, tõlbmatad üle anda parki.

§ 5.

Et warustamine sõjariistadega süsteemita sünnib ja wäeosad üheteisele sõjariistu W. W. Sõjariistade osakonna teadmata üle annawad, mis sõjariistade arwe

pidamist võimataks teeb, käsen kõiki väeosasid käsi-laste sõjariistu ja lastemoona ainult Diviisi Intendandi läbi nõuda ja keelan ära, igal juhtumisel, ilma Diviisi Intendandi sellekohase korralduseta laste-sõjariistu ühel väeosal teisele üle anda ja väljanduda.

Erakorralisel juhtumisel (kui sõjalini tähtsus seda nõuab) on sõjariistade üleandmine üksikul väeosadel ja Intendandi lubata võimalik, kuid käsen sellest viibimata Intendandile ja Warustuse Walitsuse Sõjariistade Osakonnale teatada.

Kõik lahinguväljadelt korjatud ja üteluigsed sõjariistad esimehel võimalusel Diviisi Intendandile üle anda; polgu tagavaraks jätta 5% polgul olevate wintpüsside arwust. Diviisi Intendant jätab omale temale saadetud sõjariistadest ka 5% diviisis olevate wintpüsside arwust.

Tõbrohuse korral Diviisi Intendandil ja spetsialistide puudusel sõjariistade alal, käsen suurendada Diviisi Intendandi walitsuse koosseisu:

- 1) Sõjariistade Walitsuse kohaga (spetsialist ametnik — mingil tingimisel mitte ilma sellekohase teadmisseta).
- 2) Tema käsutada üks wiluud wanem kirjutaja,
- 3) Sõjariistade warahoidja wanem al-ohwitser ning
- 4) Niimitu rahwamäelane tööliseks.

§ 6.

Et üksikutes väeosades sõjariistade walitsejate kohtadel Wene aja sõjariistade sõjawäe tehnika kooli haridusega tehnikerisi ei ole, kes koha peal wõiksid tarwilisi juhatusi anda käsilaste-sõjariistade parandamiseks, käsen üksikutest väeosadest, kus Wene aja teadmistega sõjariistade tööliki puudub, komandeerida Tallinna sõjariistade osakonda ühe wilunud lutsesepa, kus nemad tarwilikkude käsi-laste-sõjariistade paranduse töödega tutvustatud saamad.

§ 7.

Et sõjariistade ja lastemoona arwuline waranduse asjaajamine mitte korrapäraselt ja mabalt sünnib, mille tõttu sõjariistade wähenemine dokumendide alusel selgitamata jääb, käsen kõikidel väeosadel sissetuleku ja väljamineku raomatud sõjariistade ja lastemoona tarwis korda seada. Tingimata peawad igasuguse käsilaste-sõjariistade kaotuse üle aktiiv koftu seatud saama minu päewakäsu nr. 108 § 7 põhjal.

§ 8.

Käsen Raitse-Viidu Wene püssid ümber wahetada teiste süsteemiliste püsside wastu ja Diviisi Intendandile üle anda, kui nimetatud asutused läheduses on, aga wastasel korral otsekoheselt Tallinna saata Sõjariistade Osakonda. Sõjariistad ja lastemoona peab Raitse-Viit oma otsekohese Ülemuse kaudu W. W. Sõjariistade osakonnast nõudma. Et üksikud väeosad wiimasel ajal rõhkel arwul nõuawad automaat käsilaste-sõjariistade üksikuid jagusid ja tagawara osasid, tuletan meelde, et iga automaat käsi-laste-sõjariista tarwis on wälja antud komplekt osad.

Nende tagawara täiendamiseks käsen wäeosade Ülematel nõudmise lehega ühes saata kõik nõutud jagude murtud ja katkised osad, sest ainult wahetamiseks saab wälja antud kõlbmata jagude wastu uued osad.

Nr. 221.

Tallinnas, 4. juunil 1919.

29-mal mail s. a. saatsin mina Usutama Kogu esimehele järgmise telegrammi: „Wabariigi sõjawägede

ja laewastiinu nimel on minul au teatada Usutama Kogule ja Ajutisele Walitsusele, et Marienburgi wõtmisega on waenlane täielikult Eesti piiridest wälja aetud ja meie maa lõpulikult waenlastest puhastatud. Võuna wäerinnal oleme ühendusesse astunud Läti walitsusele trunde Läti sõjawägedega. Tallinnas, 29.5 kell 23—35. nr. 2362.“

Selle peale wastas Usutama Kogu Esimees järgmiselt:

„Sõjawägede Ülemjuhatajale Usutama Kogu otsust 30. mail s. a. täites, palun Teid järgmist terwitust wastu wõtta ja ühtlasi Teie alla seatud rahwawäele edasi anda: nende suurte wõitude puhul, mis Eesti sõjameeste mehisust wiimastel päewadel on krooninud, saadab Usutama Kogu kõige soojemaid terwitusi kõigile Eesti sõjameestele. Kui Eesti rahwal korda läheb täielikku riiklist iseseiswust kätte wõidelda ja sellega oma maa üle ühendamata peremehets saada, siis on see kõige suuremal määral meie rahwawäe sõjameestele (mõlgnetud), wapraste reameestest algates ja ofawate ülematega ning kõrgeandelise ülemjuhatuselga lõpetades. nr. 369. Usutama Kogu wolitusel Usutama Kogu Esimees R. e. Sekretär M a r t n a.“

Nimetatud terwitusi käsen igas roodus, batareis ja eskadronis, komandobes ja asutustes, sõjalaewadel ja merewäe asutustes ette lugeda.

Nr. 222.

Tallinnas, 4. juunil 1919.

Minu päewakäsu nr. 141. § 3, 13-st aprillist s. a. põhjal peawad saama warustatud toidumoonaga, ihukattega ja palgaga kõik need Raitse-Viidu üksitud osad, kes wälilini piirkondades sõjawäelasi kohustusi täidawad, nii kui karauli teenistuses ja muudel aladel, ja nimelt nende liinil olevate sõjawäe osade läbi, kelle ülemate korraldusel ja käsul nemad teenistuse kohuseid täidawad.

Selle päewakäsu täienduseks ja ümbermuutmiseks annan teada täitmiseks, et tähendatud Raitse-Viidu üksitud osad wõiwad warustatud saada ainult toidumoonaga ja palgaga, ja et muud warustust nendel digust saada ei ole.

Nr. 229.

Tallinnas, 6. juunil 1919.

Et saorte walitsemist korraldada, teatan, et iga saare komandant on saare peal kõrgem sõjawõimu esitaja, kelle alla ennast kõik teised wõimud peowad painutama, nagu see seaduses nende paikade kohta, kus sõjaseadus wälja kuulutatud, ette on nähtud.

Nr. 231.

Tallinnas, 10. juunil 1919.

Minu päewakäsu nr. 180, 24. 5. 19. muutmiseks käsen 8-mast juunist s. a. peale suhkrut täiel normil, s. o., 6 sol. päewas inimese peale wälja anda.

Nr. 233.

Tallinnas, 10. juunil 1919.

Wõru trükitööde sõjakontrollpunkt lugeda awatult 10-st juunist 1919. a.

Nr. 235.

Tallinnas, 10. juunil 1919

Wabariigi Walitfufe otsufe põhjal 10. 6. 19. a., läsen 3-dat Raitse Liidu Saksa bataljoni (end. 7 referw) likwideerida.

Sõjariistad, lastemoot ja kõik warustus Warustufe Walitfufese üle anda.

3-da bataljoni kaitfeliitlased wiibimata jaostondade nimekirjadesse wõtta.

Nr. 238.

Tallinnas, 12. juunil 1919.

Minu päewakäsfuga nr. 28. oli ettekirjutatud kõik waenlaselt wõetud suurüksid Tallinna Suurtükiväe Walitfufesse saata, kuid mitmesugused frondil olevad ülemused lubawad enestel seda käsku mitte täita. On koguni juhtumisi, kus jalawäe ülemused omale ise „patareisi“ loomad, selleks suurüksid ja suurüksimehi finni pidades. Wõetud suurüksidest ja siia kuuluwast lastemootnast ja hobustest mitteteatamine on sagedane nähtus. Riisugune korralagedus ja omawoli on täitsa lubamat.

Iga diwiisi juures on suurüksiväe polk ja soomusrongide juures soomusrongide Suurtükiväe Inspektor, kes seal Suurtükiväe Walitfufe juhatusel asju korraldawat ja sellede kaudu wastawatel jalawäe ülemustel ka kõigis suurüksiväe nõuetes Suurtükiväe Walitfufe poole tuleb pöörata.

Kõikidest mitte Suurtükiväe Walitfufe poolt formeeritud patareidest peab 1 nädala jooksul Suurtükiväe Walitfufesse täielised teated antud olema arandades, kelle käsul, misuguse jalawäe osa juures ja misuguse suurüksiväe ülemuse alla kuulub, misugune koosseis ja kes ülem. Kõik üksitid suurüksid peawad kohe Tallinna Suurtükiväe Walitfufese ära saadetud jaama.

Suurtükiväe Walitfufus on selle päewakäsu ellu wiimise eest wastutaw.

Nr. 239.

Tallinnas, 12. juunil 1919.

Minu päewakäsu 26-st weebbruarist f. a. nr. 81. § 3. muutmiseks annan teada täitmiseks, et sõjawäelastele isiklikuks tarwitamiseks wälja antaw warustus on Riigi omandus ja sellepärast kõik need sõjawäelased, selledele uued riided ja jalandub wäljaantud saawat, peawad nende wastu erariided, milledele nemad teenistusse ilmusid, ehk kantud wormiriided ära andma. Sõjawäeosade, asutuste ja walitfuste ülematele selle eest hoolt kanda, et uute wastu ära antud riided saakfif alal hoitud ja sellekorral, kui rahwawäelased haiguse ehk mõne muu põhjuse pärast teenistusest wabastatud saawat, tuleb nende käest wormiriided ja kõlbulikud jalandub ära wõtta ja hoiule wõetud riided neile wastu anda.

Nr. 240.

Tallinnas, 12. juunil 1919.

Alide Sander on karistatud Tartu maakonna walitfufe esimehe poolt 1000 margalise rahatrahwiga ehk ühe kuulise arestiga wiina põletamise eest. Silmaspidades Sanderi kehwa warandusliht seifuforda

ja tema suurt töowõimetut perekonda muudan, Tartu maakonna walitfufe esimehe ettepaneku põhjal, Sande-rile määratud karistufe seitsmepäewaliseks arestiks ümber. Päewakäst täita Tartu linna komandandil.

Nr. 241.

Tallinnas, 12. juunil 1919.

Järwa maakonnas, Kutsjema wallas elutsewat Hindreku talu omanikku Mihkel Kasetändu trahwin minu fundusliku määrufe 4-st jaanuarist f. a. nr. 6 p. p. 1 ja 3 põhjal wiiesaja (500) margaga kodus põletud wiina hoidmise ja selle mitte-registreerimise eest. See trahw fisse nõuda Järwa maakonna militsa ülemal.

Nr. 242.

Tallinnas, 12. juunil 1919.

Tartu linnas „Abergi“ seltsi einelaua pidajat Johannes Annastri trahwin minu fundusliku määrufe nr. 6 § 2 põhjal 1000 margaga einelaua ruumides omatehtud wiina hoidmise eest.

Trahw fisse nõuda Tartu linna komandandil

Sõjamineistri**Päewakäsk****Geesti wabariigi sõjawägedele****Nr. 23.**

Tallinnas, 6. juunil 1919.

Sõjawäeosadest komandeeritud ja puhkusele lastud sõjawäelased on kohustud ennast registreerima: maakonna linnades — maakonna registreerimise büroodes, teistes linnades — komandantuurides ja maal — walla-walitfustes.

Registreerimise juures tehakse sellekohane märkus sõjawäelase tunnistuse peale.

Nutused, kus sõjawäelased registreeritud, on kohustud selle järele walwama, et sõjawäelased määratud ajaks oma wäeosadesse tagasi sõidakfif.

Registreerimise büroodes ja komandantuurides peawad ohwitseride, amemikude ja arstide jaoks iseregistreerimise raamatud olema.

Registreerimise juures peab aratähendatoma: 1) Järjekorra nr., 2) perekonna ja ristiniimi, auaste ja wäeos, kus teenib, 3) kas puhkusele lastud wõi komandeeritud — wiimase põhjus, 4) kelle poolt, mil ajal, mis nr. all ja kui kaua aja peale tunnistus wälja antud, 5) komandeerimise ehk puhkuse aja lõpp, 6) millal tagasi sõitis ja 7) märkused.

Sõjawäeülemad käsen komandeerimise ja puhkusele lastmise puhul eelmainitud registreerimise seadusi sõjawäelastele meelde tuletada.

Algkirjale allakirjutanud: Sõjamineistri eest
Kindralstaabi Kindral-major **Larka.**

Juhatuskiri polgukohtutele.

(Järg.)

27. Kohtu asutohast eemal elutsewate tunnistajate wäljakutsumise korral palub eesistuja wastawat üle-

must eht miilitat teateid saata kohtu ja tunnistaja asutoha wahe üle werstades, misjughes teated kohtu otsuse tegemise juures tarwilikud on kohtukulude wäljaarwamiseks.

Süüdi mõistetule määrab kohus karistuse ja paneb peale kohtukulude maksimise, samuti tehtud kahju tasumise, kui kuriteo läbi kahjusaaja seda nõuab, eht kui kuriteo läbi on kahandatud riigi kasusi. Seaduse põhjal karistuse üle otsust tehakse, võib kohus polgu ülema ees palwet awalbada, et süüdimõistetule karistust pehmendataks, ühtlasi põhjusti seletades, mis süüaluse süüdi kergendawad. Samuti võib kohus paluda, et karistuse aja ette loetakse, terwelt eht osawiisi, kohtualuse eeluurimise all kinnistumise aeg. Kohtul enesel ei ole õigust S. R. S. § 89 ettenähtud kinnistumise aega karistuse aja ette lugeda (668).

Kohtukulude maksimisele mõistetutelt nõutakse wälja:

1) isikute reifikulud, kes on komandeeritud juurdluse ja eeluurimise toimetamiseks ja

2) tunnistajate, asjatundjate, ümberpanijate ja tõkijate waewatasu (703).

28. Ühel hoozil kutsute wäljasaatmisega, teadustab eesistuja kohtupidamise päewa ja tunni üle isikutele, kellel õigus on isiklikult eht oma usaldusmehe läbi akti seletamisest kohtus osa wõtta. Niisugusteks isikuteks loetakse seaduse poolt: 1) kuriteo läbi kahjusaaja, kelle kaebuse põhjal akt arutamisele on wõdetud ja 2) kodanliste asutuste ametlikud isikud, kelle teadaannetel akt on algatud. Kahjusaajad niisugusest kuriteost, mille jälgimine võimalik ainult era süüdistamise teel, loetakse era süüdistajateks.

Kahjusaaja, kes kaebuskirjas, eht üleüldse enne kohtu istumise algust, kuriteo läbi sündinud kahju tasumiseks nõudmist awaldanud, loetakse arutamisel olewas aktis kodanlikes nõudjaks. Kodanlike nõudja kasuks, kes kohtusse ilmub eht sinna oma usaldusmehe saadab, peab kohus süüdimõistmas otsuses määruse tegema kahju tasumise üle kohtualuse poolt. Kuritegudes ja süütegudes sõjawäe teenistuse kohuste rikkumise suhtes ei loeta sõjawäelasi, kes kuriteo läbi kahju saanud, asjaosalisteks, waid neid kuulatakse tunnistajatena wande all üle.

Kodanliste asutuste ametlike isikute hulka, kellel õigus akti seletamisest kohtus osa wõtta, kui akt nende teadaande põhjal algatud, loetakse: 1) miilitas ja 2) riigiasutustes teeninud ametlikud isikud.

29. Akti seletamisest osawõtjatele isikutele antakse teada akti arutamise päewast ja tunnistaja ka sel juhutamisel, kui nimetatud isikud tunnistajatena kohtu ette on kutsutud; kui nad kutsu peale ilma seadusliku põhjusteta ilmumata jääwad, võib kohus neile kuni 250 margani rahatrahwi määrata. Ilma seadusliku põhjusteta kohtu ette ilmumata jäänute sõdurite üle, kes tegewas teenistuses, teadustab kohus wastawale ülemalesse, kes tarwiduse korral mitteilmumise eest sõdurisi distsiplinaarselt karistab (805, 815).

30. Selmise paragrafis tähendatud teadaandmised kirjutatakse eesistuja poolt alla ja saadetakse kätteandmiseks samas korras, nagu see tunnistajate wäljastumise juures makses (585, 587).

Teadaandmise worm on toodud lisa — XII.

31. Peale ülewal toodud hoolitse eesistuja ettevalmistawate korralduste tegemisel selle eest:

1) et aktis ei puuduks sarnased kirjalikud tõendused, mille puudumisel akti arutamine edasi tuleks lükata,

2) kui ettevalmistawate korralduste tegemise ajal kohtualune haigeks jääb ja kohtusse ei saa ilmuda, et kohtu kokkutsumise kätt polgu ülema poolt muudetakse ja, kui võimalik, teatab asjaosalistele, et nad kohtusse ei ilmuts ja 3) kui arutamisele süüteod tulewad: a) sõjawäe distsipliini rikkumise üle, b) perekonna õiguste wastu ja d) naisterahwa au haawamise, porduelu ja teiste häbita eht meelitamisega ühendatud tegutsemise asjus, mille arutamine kinniste uste juures peab sündima ja mis üle polgu ülema kohtu alla andmise juures sellekohast korraldust ei ole teinud, et siis kohtu istumine kinnine oleks, lästides asjaajajat sellekohast teadaannet kohtu usse peale wälja panna ja akti kohtuliku arutamise ajal wastawat märkust protokolli lenda (593 p. 1—3).

Üleastlikud teod, mille arutamine kinniste uste juures peab sündima, on ettenähtud järgmistes seaduse paragrafides:

S. R. S. §§ 96, 101 p. b, 102—105 ja 112. Reis R. S. §§ 993—1000, 1523—1532 ja 1549—1597, kus karistus õiguste taotamisega ühendatud ei ole ja R. S. § 43, 44, 143, 144.

32. Kui ühel ajal on antud mitu akti polgu kohtusse, siis oleneb aktide arutamisele määramine ühel ja selfamal päewal polgu ülemaast eesistuja ettekandel. Sel korral võib kohus teise akti arutamisele üle minna siis, kui ühes aktis otsus tehtud eht kui kohtulik arutamine selle akti üle edasi lükatud (607—660).

IV.

Polgukohtu eesistuja, liikmete ja asjaajaja kohtused akti kohtulikul arutamisel ja otsustamisel.

(590—592 ja 597—677.)

33. Enne kohtu istumise awamist teeb asjaajaja kindlaks, kes tunnistajatest ilmunud, kes ilnumata jäänud, ja kas wiimaste kohta on ilnumata jäämise põhjuste üle teateid akti juures, kõike seda eesistujale ettekandes kohtu istumise ajal. Peale selle teatab asjaajaja asjaosaliste poolt ühestoodud tunnistajate üle eesistujale, kes nende nimeid otsekohe tunnistajate nimetirja kannab, ära märkides, kelle poolt tunnistaja üles antud.

34. Leiawad eesistuja eht kohtu liikmed põhjusti eneste kõrvaldamiseks akti arutamisel (590), wõi nõuab kohtunikkude kõrvaldamist kohtualune eht kuriteost kahjusaaja (591), siis asub kohus peale istumise awamist kohe selle küsimuse lahendamisele ja, tõeks tehtud seaduslike põhjuste esinemisel (771), teeb selle kohta ilma kõrvaldatawa kohtuniku osawõtamiseta motiveeritud määruse (774—592), mida eesistuja otsekohe isiklikult polgu ülemalesse kinnitamiseks ette paneb. Wiimane oma torda waatab ilma mingisuguse wiitwituse kohtu poolt toodud kõrvaldamise alused läbi ja kinnitab kohtu määruse, kui leiab, et toodud alused õiglased ja seadusega kokkukõlas on. Kõrvaldatud kohtuniku asemel nimetab polgu ülema uue liikme, et hoiduda, kui võimalik, kohtu istumise edasilükkamisest ja ilmunud tunnistajate kojulaskmisest. Määruse worm on toodud lisa XIII.

35. Eesistuja awab kohtu istumise ja juhatab seda. Tema korralduste alla kohtu istumise juhutamise suhtes paenduwad kõik juuresolijad, teiste hulgas ka kohtunikud. Ise juhineb ta selle juures seaduse määruste (597—677), kus juures kohtule terwel koosseisul otsustada annab küsimused, mis üles loetud §§ 600, 605—608 märkuses 609 juure, 611,

613—615, 618—624, 641, 642, 644, 645, 649, 650, 656, 658, 659, 674, 676, 678, 708.

36. Kohtu istumise awab eesistuja järgmiste sõnadega: „Arvan kohtu istumise; arutamisele tuleb akt kohtualuse (auaste, nimi ja perekonnanimi) üle, teda süüdistatse jelles, et tema (süüdistus kohtu alla andmise päewakäsu järele). Akti arutamine sünnib lahtiste (ehk kinniste) uste juures.“ Peale selle käseb eesistuja kohtualust jaali tuua.

37. Süüdistuse siju kuulutamine kohtualusele seisab selles, et eesistuja lühidalt ja täpikäälsetes lausetes ära seletab üleastlised teod, s. o. asjaolud, mis tingimustel ja moel kuritegu toime pandud, kus juures kohtualusele mitmes üleastlises teos iga süüdistus eraldi kuulutatasse.

Räitlitud küsimused on toodud lüas XIV.

38. Eesistujal ei ole luba nõuda, et kohtualune wastats küsimuse peale, kas ta peab ennast süüdistaks ehk mitte; samuti ei wõi kohtualuseit seletusi nõuda aktis leiduwate asjaolude üle, kui kohtualune ennast süüdistaks ei ole tunnistanud. Kohtualuse ülekuulamine eesistuja poolt kõigis süüdistuse asjaoludes on lubatud sel juhtumisel, kui kohtualune kõigis asjaoludes, mis temale küsimusega ette pandud, ennast süüdistaks tunnistab. Sarnasel korral wõiwad peale eesistuja ja, wiimase lubal, kohtu liikmed kohtualusele küsimusi ette panna, et kõigekülgselt selgitada süüdistust, millele ülestitunnistamine järgnes, ja otsustada, kas on wõimolil, süüdistuse pikemat harutamist ära jätta ja kohtuotsust teha.

Tähendus: Kui kohtualune peale eitawa wastuse enese süüasjus ise soowib akti põhjal seletusi anda, siis tuleb teda takistamata ära kuulata.

39. Kui kohtualune on mitmes kuriteos süüdistamise põhjal kohtu alla antud ja mõnes neist kuritegudest süü üles tunnistab, mis kahtlusi ei ärata, teistes aga ennast süüdi ei tunnista, siis wõib kohus akti arutamist ainult nende süüdistuste põhjenduste selgitamisega piirata, milles kohtualune ennast süüdi tunnistab. Kohtu määrus selle üle tuleb asjaajaja poolt akti kanda (677)

(Järgneb.)

a. Soldatid.

Nekrutite wõtmiseks on Daanimaa 6 nekrutiringkonnaks jagatud. Igas ringkonnas on ringkonnaülem, kelle alla kõik asutused käiwad, millel nekruti wõtmisega tegemist. Kuid tegew sõjawägi ei käi mitte tema alla, wälja arwatud Bornholmi saare ringkonnaülem, kes ühtlasi ka sõjakuberner ehk komandant on ja kelle alla selle pärast kõik Bornholmi miilitis käib.

Ringkonnad jagunewad oma korda wäitsemateks jaostkondadeks.

Nekrutiwõtmist toimetab komisjon, kus presidendiks on ringkonnaülem, liikmeteks aga üks walitud kogukonna liige, 2 ohwitseri ja 2 arsti.

Wäeteenistuse kohustust wõib ka wabatahtlikult täita. Wabatahtlikult wõetakse teenima, kes seda soowiwad, kui nad wähemalt 18 aastat wanaks on saanud ja selle juures küllalt tugewaks on kaswanud. Kes nõrgemad on, ja siis soowiwad teenida, wõetakse ka wastu, kuid teenistuse aeg arwatasse neile sellest päewast, milal nad küllalt tugewaks saawad.

Kes wabatahtlikult oma aega pole ära teeninud ja 22 aastat wanaks saab, kutsutasse kiistu wõtma.

Ujapikendust antasse neile, kes weel küllalt tugewad pole, kuni 24 aastani. Peale selle rahua ajal kõigile soowijatele kuni 25 aastani.

Wastu wõtmise juures on kõige enne arstlik läbiwaatamine, mille järele otsustatakse, kas mees kõlbab sõjawäe teenistuseks wõi ei, ja kui kõlbab, kas teda siis otsekohe sõjaliinil teenijaks määrata ehk nõrgema terwise pärast ainult töö tarwis.

Kes sõjaliinil teenijaks kõlbawad, jaotatakse kaswu ja osiwuse järele: 1) merewäkke, 2) kaardiwäkke, 3) ratsawäkke, 4) suurtükki ja inseneriwäkke ja 5) jalawäkke.

Peale niisuguse sorteerimise on alles liisu wõtmine, millel Daanimaal ainult see tähendus on, et määrata, keda enne, keda pärast lipu alla teenima kutsuda (sest et mõnes wäeosas aastas mitu korda teenima wõetakse) ja et määratud ringkonnas walida lasta, kus wäeosas nimelt keegi teenida soowib.

Kes ainult tööde tarwis on teenima wõetud, neil lubatakse eneste wahel liisu numbrid wahetada.

Iga nekrutiwõtmise ringkonnale wastab brigaaadi ringkond, kuigi mõlema ringkonna ülemad üksteise alla ei käi. Brigaaadi ringkonnas on tats jalawäepolgu jaostkonda. Peale selle komplekteeritasse brigaaadi ringkonnas weel üks ratsawäe polk. Kaardiwägi, inseneri- ja suurtükkwägi, kui ka merewägi, komplekteeritasse kõikidest ringkondadest.

Nõnda siis on Daani riigis küll territoriaalsus teem põhjusedmõttelikult wasu wõetud, kuid paljud wäeosad komplekteeritasse üleriikliselt.

Õppimise ja lipu all teenimise aeg on alal seiswast tabelist näha. (W. lehek. 6)

Teenistuse aja halatus on mitmel kuul, sedamööda, misjaguses wäeosas keegi teenib. Nekrutiõppus kestab 1 — 8 kuuni ka sedamööda, misjaguses wäeosas keegi teenib. Pärast nekrutiõppust teenitakse 3 — 12 kuud. Uja wiktuse kohta mõjuwad wäga mitmesugused põhjused ja olud, nagu: kus wäeosas keegi teenib, kas ta alamohwitseriks ette walmistab ehk ei ja wiimaks liis. Mõnedest wäeosadest lastasse määratud protsent mehi warem koju, ja loos otsustab, kes ennem sõidab. Üleüldse tuleb lipu all teenida jalawäes 1 aasta 3 kuud 20 päewa, kaardiwäes 3 kuud rohkem; ratsawäes 2 aastat 1 kuu 20 päewa; wälja suurtükkwäes 1 aasta 1 kuu 20 päewa kuni 1 aasta 4 kuud 20 päewa;

Üleüldine osa.

Wäikeriikide sõjawägi.

3. Soois.

9.

(Järg.)

Daani sõjawägi.

1 Sõjawäe koosseis ja komplekteerimine.

Daani sõjawägi seisab järgmistest osadest koos:

1) Üleüldisest sõjawäest, 2) Kopenhageni kaitsewäest ja 3) Bornholmi saare miilitust

Sõjawäe teenistus on igähele iiklikult funduslik, wälja arwatud isitud, kes Islandi, Ferreri ehk Lään-India saartel on sündinud ja päris Daanimaal mitte ei ela.

Ka wäljamaalased, kes Daanimaal elawad, peawad sõjawäes teenima, kui nende kohta wõeraste riikidega isääralikka lepinguid pole tehtud.

Isitud, kes sunnitööle on mõistetud, ei arwata sõjawäes teenimise au wääriliseks.

Kui palju aega.	Nekrutitõppus.		Teenistus peale nekrutiõppuse.		Kordamine.		Kõik teenistuse aeg.
	Mis kuul hakkab.	Kui kaua.	Pea alam-ohvitseris valmistamisel.	Teistel.	Mitu torda.	Kui kaua.	
Misjuures väes.							
Salaväes	April	6 kuud	8 kuud	8 kuud	2	25 p.	1 a. 3 t. 20 p.
Kardiväes	Mai	5 "	12 "	12 "	2	25 p.	1 " 6 " 20 "
Katjaväes	Märts	8 "	11 "	11 "	(1	5 kuud)	2 " 1 " 20 "
Majjaluuritõppu- väes	Oktober	3 "	12 "	9-12 "	(2	25 p.)	1 " 1 " 20 "
Kindluse "	Mai	4 "	10 "	2-10 "	2	25 p.)	1 " 4 " 20 "
Inferimväes	Mai	5 "	12 "	12 "	1	20 p.)	1 " 2 " 20 "
Wooris (sanitariid)	4 torda aastas	1 "	3 "	3 "	1	30 p.	1 " 6 " "
Hobuste talitajad	1 tord aastas	2 "	6 "	6 "	—	—	— 7 " "
					—	—	— 2 " "

kindluse suurtükiväes 6 kuud 20 päeva kuni 1 aasta 2 kuud 20 päeva; inferimväes 1½ aastat, wooris 4 kuud, sanitarid 7 kuud, hobustetalitajad 1 aasta 2 kuud.

Nagu näha, on Daani sõjaväe peaosadel lipu all teenimise aeg (ühes nekrutiõppusega) pikem kui aasta, kuna wooris, kus teenistus lühem on, aastas mitu torda mehi teenima võetakse, nõnda et ka woor aasta ümber olemas on. Sellejärele tuleb Daani sõjaväe a la lise sõjaväeks lugeda.

Bornholmi saare miilitas teenijad lastakse peale nekrutiõppuse koge koju.

Üleüldine teenistuse aeg kestab 16 aastat, nimelt kuni 30 aasta wanaduseni tegewas sõjaväes, siis kuni 38 aasta wanaduseni täiendusväes (forstaerkningen), millal ta täiendusbataljoni nimekirjas seisab. Peale selle peavad kõik mehed, kui waentlane Daanimaaale sisse tungib, wanaduse peale waatamata, walituse käsu järele riigi kaitsemiseft osa wõtma. Üleüldine teenistuse aeg on soldatile, alamohwitserile kui ka ohwitserile üks ja seesama: üle-

wiimine täienduswäkke ja sealt wabastamine on wanaduse järele, kui ohwitser ehk alamohwitser wabatahtlikult alalise wäkke teenima ei jae.

Wabad kütide seltsid töötawad ka Daanimaaal, kuid nende arv on palju vähem, kui Rootsis ja Norras, sellepärast ka nende tähendus püsfilosofimise õpetamise ja salkade formeerimise suhtes wäikene.

Luuramine aeroplaanil.

R. Requaadt'i järele J. A.

Sõjalenduril on meie ajal kolm peaaesannet: luuramine, suurtükiväe tegewuse waatlemine ja pommitõppumine. Luuramine on neist kolmest tegewusharust kõige huwitavam, suurtükiväe tegewuse waatlemine kõige hädasohtlikum, selle wastu on pommitõppumine kõige tervgem. On eriülesandena ka veel õhurõõditlust eraldatud, kuid see on dieti nende kolme peaaesande teostamise loomulik järeldus.

Luuramine ehk maakuulamine on tahejuguine: ligidane luuramine ja kargeluuramine.

Ligidasel luuramisel on lenduritel kõige rohkem tegemist. Selle luuramise otstarbeks on esimeses joones waenlase seisukohtade uurimine, kusjuures ühtlasi ka üleüldist suurtükiväe tegewust tuleb tähele panna.

Ligidasel luuramisel lennataste määratud ja woenuliseft frondist teatamas sügawuses korrapäraselt ära ja waatlemise tagajärjed antakse juhtiwale staabile teada. Sellest waatlemast luuramisest jaaduwad nagu iseeneft ka üleüldised tähelepanekud suurtükiväe batariile: märgatakse waenulistes liinides midagi, mis pommitamise wäärt on, siis signaaliseeritakse sellest suurtükiväe juhatusesele, kes sellepeale pommitamise laskeb ette wõtta.

Waatlemise tagajärjed antakse mitmet wiisi teada. Luuramislennult tagasi tulles kannab waatleja-lendur oma waatlemise tagajärjed kaardi-kowandi ja üles-tähenduste waral isiklikult staabile ette, ehk jälle antakse tähelepanekud juba lennu ajal aeroplaanilt teada.

Teatamine aeroplaanilt on wõimalik traadita telegrafi, signaallambi, nõdeapparadi ja rakettipistoli abil, siis weel kirjutatud teadaannete mahwistamise läbi.

Aeroplaani wäkke ruumi tõttu ei ole just isearanis hõlbust traadita telegrafi sinna mahutada ja käsitada, sellepärast ei ole ka mitte kõigil aeroplaanidel traadita telegrafi. Traadita telegrafi ei tarwitata ligidasel luuramisel peaaegu sugugi, ehk ainult õige wähesel mõõdul. Selle wastu tarwitatakse signaallambi ligidasel luuramisel õige sagebaste.

Signal amp seisab koos spiraalilist, mis õhutühja, grafiga täidetud ruumi on mahutatud. Elektri abil lastakse spiraal peeglite wahel nii intensiwiil põlema, et wälkatsusi ka kõige heledoma päitejepisite ajal mitme wersta taha näha on.

Märguandmine ise sünnib Morse märkide abil: kui lamp lühidalt wilkatab, siis tähendab see punkti, on aga wilkatus, pikem, siis tähendab see kriipsu.

Nõdeapparaat, mis ka Morse märkide abil töötab, seisab koos nõdega täidetud, wäkke õhurõõhu all hoitawast kastist, millel wentiiliga warustatud auk küljes on. Kui wentiil (klapp) lühidalt ja järjult awatakse, siis tekib õhus punktitaoline nõgine täpp; awatakse aga wentiil pikemalt, mis tekib aeroplaani edasiminekü järeldusel mitugi joon wõi kriips.

Katettipistolit võib ainult siis tarvitada, kui enne selle kohta kokku on räägitud. Katettipadrunid võetakse mitmesugustes värvides kaasa. Igal värvil on oma tähendus.

VärGINÄITAMINE suurtükiväele sünnib suitsupommi või liputese mahalaskmise läbi.

Kaugeluuramine, mis peaaegjalikult liikumise eht mandõwersõjas arvesse tuleb, ulatab sagedasti mitmesaja verstani sügavusele vaenlase territooriumi. Tema otsustab on vaenlase liikumise piirkonda sõjavägede ümberpaigutamise ja materjali vedamise mõttes vaadelda ja uurida. Waatlemisel joonistatakse uuritav ümbrus filmamõelu järele paberile ja niisugust joonistust nimetatakse kroquis.

Waatlemine, niikõige ligidasele kui ka kaugeluuramisel, on iseenesest väga huvitav, kuid sugugi mitte kergesti teostatav. Dige äratundmine praeguse aja sõja seisukohtades on vahel otse haruldane meistrütõõ. Uja jooksul on ostama saadud peaaegu täiesti ära varjata kõike, mis vaenlasele linnawaatelt waadeldav ja nähtav võiks olla. Ainult pikema kogemuse tõttu võidakse, kõigeft wastase ninapidi vedamise konksudeft hoolimata, digeid tähelepanekuid teha. (Järgneb.)

Seisukord meie väerindadel.

Satshina sihil püüdis vaenlane viimase nädala jooksul algatust oma poole võtta, kuid pealetungimiste peale vaatama, mis ta kord siin kord seal ette katsus võtta, ei jõudnud ta seda siiski mitte läbi viia. Iseäranis ägedaks kujunesid lahingud mere ääres Krasnaja Gorka kindlustuse raionis. Selle kindlustuse garnison hakkas enamlaste vastu ja ingerlaste wabatahtlik bataljon võttis peale selle terve Krasnaja Gorka kindlustused oma alla. Kuid enamlased ei tahtnud kuidagi sellega leppida, et juba üks nendest fortidest, mis Petrogradi maa poolt küljest kaitses, nende wastaste käite langes, ja juba järgmisel päeval algas äge pealetungimine nii maa kui mere poolt, kus ifegi soomusautod ja soomusrongid välja toodi ja mere poolt koguni laewastiku ja Kroonlinna kindlustuste abi tarwiti. (Teatavasti on Petrogradift läbi Dranienbaumi kuni Krasnaja Gorkani laiaroopaline raudtee.) Vaenlase suuremate jõudude tõttu olid ingerlased sunnitud seda tähtsat punkti ajutiselt maha jätma, kuid järgmisel päeval wõeti wastupealetungimine ette, ja Krasnaja Gorka langes jällegi nende käite.

Pihkwa all on seisukord endine, kui mitte seda arvesse võtta, et meie maakuulajad siin ja seal mõne küla waenlasest on puhastanud. Waenlane on ka siin rohkem passiivne ja katsub neid wäeosade jätkifid, mis Isborfti alt läbi Pihkwa Wenemaa poole taganesid, jälle korda seadida, ja juba ongi mõned endistest postudeft siin wäerinnale ilmunud ja oma tegewust uuesti alganud.

Ra kogu lõuna wäerinnal on seisukord endine, ja sõjariistade waherahu kestab edasi, kuigi Landeswehri osad seda wahete-wahel rikkuda püüawad. Viitlaste kõrgemad esitajad peawad Landeswehri juhatajaga kokkuleppe asjus läbirääkimisi.

Üleüldiselt kokku wõttes on seisukord kõikidel wäerindodel endist wiisi meile hiilgaw. —

Wägede Ülemjuhataja aruanne sündmuste kohta lõuna wäerinnal.

Asutawa Kogu koosolekul 17. juunil kandis peaminister Strandmann wägede ülemjuhataja aruande lõuna wäerinna sündmuste kohta ette, mis järgmiselt käib:

„Juba maikuu esimestel päewadel, kui meie wäed Marienburgi ümbruses edukalt opereerifid, sai meie esitaja kaudu Liibawis Läti sõjavägede ülemjuhatajale teada antud, et meie kawatsused on lõuna sihis edasi tungida, esiteks Alt-Schwaneburi ja pärast Kreuzburi raudtee sõlme, wõimalust möõda, oma alla wõtta, et sellaga enamlaste taganemifeteed Riia - Wõnnu raioonift läbi lõigata eht kõige wähem, neid nimetatud raioonift rutulisele taganemisele sundida.

Juba sel ajal olid meil teated olemas, et Kuramaal asuw Balti sakslastest koosseiwew ja von der Goltzi wabatahtlistega täiendatud Landeswehr, kes Liibawis Läti Ulmanis'e walitsuse kututas ja faktiselt walitsuse oma käite wõttis, kawatses terwet Lätimaad okupeerida.

Kui enamlased meie pealetungimise järeldusel Schwaneburi ja Kreuzburi sihil kiire tempol Riia alt ida poole põgenemas olid, hakkas Landeswehr, selle asemel, et põgenejaid enamlasti taga ajada, oma wägesid Riiaft põhja ja põhja-ida poole meie wägede ringkonda välja saatma.

See asjaolu andis wõimalust oletada, et sakslased oma kawatsusi hakkawad täide wiima.

2. juunil jõudis Riiaft Ramotski jaama, kus meie wäed asufid, esimene rong Saksa wägedega. Meie wägede poolt sai rongi edasilikumine põhja poole seisma pandud. Sakslased lubasid 3. juunil Wõnnu ühe ohwitseri saata, kes wahetorda meie ja Landeswehri wahel selgitaks.

Sõjavägede ülemjuhataja poolt sai läbirääkimisi pidama al.-polkownik Reek nimetatud.

3. juunil Riiaft Landeswehri poolt kedagi läbirääkimistele ei ilmunud.

Et meie poolt Kreuzburi sihis operatsioon edasi kestis, käsits ülemjuhataja, et polkownik Reek nõuaks Landeswehri taganemist Koima jõesuu, Segewoldi, Riitau, Neu-Schwaneburi linna taha, et sellega wõimalust anda meile Kreuzburi sihis wõitlewate wägedega laiarööpalise raudtee Ramotski ja Alt-Schwaneburi kaudu sidet pidada, sest et Walf-Marienburgi tee kitsarööpaline on.

4. juunil ilmusid Wõnnu tats Saksa ohwitseri, aga ilma mingisuguste wolitusteta, millepärast ka ülemjuhataja wolinik nendega läbirääkimistesse astuda ei wõinud.

Walf. Reek jaatis weel kord nende ohwitseride läbi Landeswehri ülemjuhatajale sõjavägede ülemjuhataja nõudmise ülewal nimetatud linna taha minna, mis tella 12-ks 5. juunil täidetud peab saama.

Peale tella 12 5. juunil sõitis polk. Reek soomusrongiga Wõnnust välja Ramotski poole, et järele waadata, kas Landeswehr on meie nõudmisi täitnud, eht, kõige wähem, selle täitmisele asunud.

Ramotski poole sõites leidis polk. Reek, et raudteefild Wõnnu ja Ramotski wahel Landeswehri poolt ära lõhutud oli. Meie maakuulajad said silla juures püstitulega (õhkwate kuulidega) wastu wõetud. Ka

foomusrongi katsus Landeswehr sisse piirata, sai aga meie tulega tagasi lööbub.

Wõnnu tagasi tulles leidis polk. Reef Landeswehri kutsu — 5 juunil kell 8 õhtul Kamotski mõisa ilmuda, kus Landeswehri ja Neebra walitsuse nõudmised teada saavad antud, ees.

Et 1) kell juba üle 8 oli ja 2) Landeswehr enne tella 8 (kell 7) meie vastu waenulist tegewust oli alganud, ja 3) et läbirääkimine ainult sõjawäega, mitte aga Neebra walitsusega pibi olema, ei leidnud ülemjuhataja wolinik tarwiliku olemat, Kamotski mõisa läbirääkimistele sõita.

6 juunil kell 3 homm. algas Landeswehr suuremate jõududega Wõnnu sähis meie peale tungima.

Kiisugune Landeswehri tegewus oli meie wägede seljatagusele, kes sel ajal juba Kreuzburi olid jõudnud, hädasohtlik, sellepärast oli wägede ülemjuhataja sunnitud Saksa Landeswehri pealetungimise peale sõjalise jõuga wastama.

10. juunil sai liitriikide esitajate algatusel Landeswehri sõjariistade waherahu tehtud, et sel ajal wahetorda selgitada ja tohtuleppele jõuda.

Ülemjuhataja poolt läbirääkimisi pidama sai kindralstaabi al.-polkownik Rint wolitatud.

10. juunil tulid Wõnnu polk. Rint ja Landeswehri ülemjuhataja major Fletscher tohtu.

Ülemjuhataja wolinik jäi ülemjuhataja endise nõudmise juure, et Landeswehr peab ennast Segewoldi—Kiitau—Neu-Schwaneburi liini taha tõmbama ja sellega Kamotski—Alt-Schwaneburi raudtee wabaks tegema.

Landeswehri ülemjuhataja nõudis: 1) meie wägede tagasitõmbamist kuni teelepüürini, s. o. Heinaste, Saalatsi, Ruhja, Walga, Uue-Moosa, Marienburi liinile, 2) meie ülemjuhataja käsu all olemate Läti wäeosade üleandmist Landeswehri ülemjuhatajale.

Meie wolinik Landeswehri tingimisi vastu ei wõtnud, niisama ka Landeswehr meie tingimisi.

Bõhja-Lätimaad, mida meie oma werega waenlastest puhastanud oleme, wõime meie ainult sõbraliikidele Läti wägedele üle anda, mitte aga waenulisele Landeswehri.

Polkownik. Rint, ilma et tohtuleppele oleks jõudnud, sõitis sellamal päewal Wõnnust ära.

Järgmine koosolek oli 13. juuni peale määratud. Wahepeal oli liitlaste Baltimaade tarwis määratud sõjamäe komisjoni esimees kindral Gough von der Goltzile nõudmise saanud, et Goltz peab oma wäed Segewold—Kiitau—Neu-Schwaneburi liini taha tõmbama.

13. juunil uuesti Wõnnus tohtu tulles, seletas Landeswehri ülemjuhataja Fletscher, et tema von der Goltzi alla ei kuulu ja kindral Goughi nõudmine remasse ei puutu ja tema oma wägesid tagasi ei tõmba ja palus luba Kiiga sõita, et oma walitsusega (Neebra) selle asja tohta läbi rääkida.

Sellamal päewal sai sõjariistade waherahu meie ja Landeswehri wahel kuni uute juhtnõuude saamiseni kindral Goughilt pikendatud.

Uusi juhtnõuusi oodetakse 20. stp.

Waenulise tegewuse algusel sai meie sibeohwitser Läti wägede juures kapten Jürgenson Landeswehri ülemjuhatajale käsul wahi alla wõetud sellepärast, et ta, nii kui major Fletscher seletas, 1) Kiitau oli tahitud Eesti male 200 Eesti kodaniku saata, ja 2) polkownik Balodiga otsekohe, major Fletscheri kui ülemjuhatajat ignoreerides, ühendusesse astunud.

Meie kolmekordse protesti peale waatamata ei ole kapten Jürgenson seni ajani meel wabastatud.

Prægune seisuford on järgmine:

Meie sõjalised huwid nõuawad, et meie enamlasti mitte ei wõi uuesti Bõhja-Latwijasse sisse lasta, et nemad jälle uut sõjakäru sealt meie vastu ei algats, ja sellepärast loeb meie wägede ülemjuhataja tarwiliks fronti Marienburist Neu-Schwaneburini ja Kreuzburi enamlaste vastu kaitsta.

Ühes sellega toonitab wägede ülemjuhataja, et sõjaliselt mingi tingimisel ei wõi lubada, et meie wäerinna seljataga waenuline Landeswehr asuks ja töötaks. Bõhja-Latwijat, mis meie werega enamlastest on puhastatud, wõime meie üle anda ainult sõbraliikidele Läti wägedele, aga mitte waenulisele Landeswehri. Kui Bõhja-Latwijasse saawad meie sõbraliikud Läti wäed paigutatud, siis wõiwad Eesti wäed meie piiri ligidale kaitse liinidele tagasi tõmmata.

Prægu on läbirääkimised käimas: liitlased, iseäranis Inglise sõjamäe saakonna esimees kindral Gough, tohtab täielikult meie nõudmisi. Loobame, et asi rahulikult saab lõpetatud, mida iseäranis liitlased soowitawad.

Teisest küljest loeb wägede ülemjuhataja kohuselt teadustada, et meie sõjalised ja rahwuslised huwid ei luba meile meie nõudmistest taganeda, ja sellepärast peame iga filmapilk walmis olema oma huwisi selles asjas sõjalise jõuga kaitsema. Kõik korraldused selleks on tehtud."

Üleriikline wigastatud sõjameeste kongress.

Beetatie ära pühapäewal 29. juunil s. a. kell 12 päewal, Tallinnas, wigastatud sõjameeste ühiselumas, Tõnismägi nr. 3.

Päewaford:

1. Kongressi juhatajuse walimine.
2. Aruanded tohtadelt.
3. Wigastatud sõjameeste ühisuse põhjuskirja läbiwaatamine ning organiseerimise küsimus.
4. Maaküsimus wigastatud sõjameestele ja nende perekondadele, selle tohtjad sõjas surma on saanud ehk jäljeta kadunud.
5. Kiitline hooletanne wigastatud sõjameeste ja nende perekondade eest.
6. Kongressil tekkivad küsimused.

Iga osakond ehk asutamisel olemad wigastatud sõjameeste gruped walivad iga kümne pärisliikme pealt 1. esitaja. Osakonnad ja gruped alla 10 pärisliikme 1 esitaja.

|| * || Kirjawastused. || *

R. P. Iõunawäerinnal. Tarwitame wõitluse kirjeldusi ja muid artiklid, mis sõjategevusse puutuvad. Tasu maksame reawisi. Pikemate artiklite eest tohtuleppe järele.

R. R. Walgas. Kirjawahetuse kuulutusi „Sõdur“ ei awalda.

Wastutaw toimetaja: Kindralstaabi alampolkownik Rint.

Wäljaandja: Wägede ülemjuhataja staab.